



Souhrnná teritoriální informace:



Moldavsko

Zastupitelský úřad 4. 6. 2024 8:35

Moldavsko je malá vnitrozemská země s 2,51 miliony obyvatel, která se nachází mezi Rumunskem a Ukrajinou. Moldavsko získalo nezávislost v roce 1991, a od svého vzniku čelí problémům se separatistickým Podněstřím, které vyhlásilo nezávislost a nebylo mezinárodně uznáno. Součástí Moldavska je Gagauzie, která má od roku 1994 autonomní status. Nevyřešený spor s Podněstřím, které je podporováno ze strany RF, silně ovlivňuje moldavskou vnitřní i zahraniční politiku. Moldavsko je dlouhodobě v mnoha ohledech zranitelná země, do r. 2021 energeticky téměř plně závislá na Rusku.

Moldavsko donedávna těžilo z blízkosti dvou velkých trhů, se kterými má uzavřeny dohody o volném obchodu, Evropské unie a SNS. Od roku 2014, kdy Moldavsko a EU podepsaly Dohodu o přidružení, která zahrnuje Dohodu o komplexní zóně volného obchodu, roste objem vzájemné obchodní výměny. V roce 2023 absorbovala EU více než 65 % moldavského exportu. Podíl vývozu do zemí SNS se snižuje a v roce 2023 činil 22,1 %. V květnu 2023 byl, v důsledku války na Ukrajině, oznámen záměr zahájit proceduru odstoupení od Dohody o meziparlamentním shromáždění SNS, tento proces má být ukončen v roce 2024. Zásadním krokem pro Moldavska se stalo udělení kandidátského statusu na členství v EU, o kterém rozhodla Evropská rada v červnu 2022 a následný souhlas se zahájením přístupových rozhovorů v prosinci 2023.

V hospodářství Moldavska dominuje zemědělství a potravinářský průmysl. Po ekonomickém poklesu způsobeném pandemií a suchem o 7 % v roce 2020, vykazovala moldavská ekonomika známky oživení. V roce 2021 se ekonomika začala zotavovat a došlo k růstu HDP téměř o 14 %. Předpoklad dalšího oživení ekonomiky v roce 2022 se však v důsledku války na Ukrajině nenaplnil a došlo k propadu HDP o více než 5 %. V důsledku války došlo ke ztrátě trhů na východě a ke značnému zvýšení cen, v roce 2022 čelilo Moldavsko rekordní inflaci ve výši 28,74 %, ta se v roce 2023 snížila na 13,42 %. Válka také prohloubila energetickou krizi, prioritou Moldavska se stalo zvýšení energetické bezpečnosti, dosažení energetické nezávislosti a dekarbonizace ekonomiky. Moldavsko na začátku války na Ukrajině nepřipojilo k sankcím proti RF, v roce 2023 se Moldavsko začalo k sankcím EU postupně připojovat, jedná se především o zákazy vstupu, zmrazení bankovních účtů nebo majetku určitých osob.

Vzhledem k vysokému zemědělskému potenciálu nabízí příležitosti zpracování potravin, vysoká je poptávka po zemědělských strojích, irigačních systémech, chladírenských, třídících a zpracovatelských linkách. Tradičním průmyslovým odvětvím je automobilový průmysl, který do značné míry závisí na regionální poptávce. Moldavsko nabízí svobodné ekonomické zóny a průmyslové parky s daňovými úlevami, ty představují příležitost k zakládání výrobních závodů orientovaných na export, je v nich umístěna většina podniků s automobilovými součástmi. S pomocí mezinárodního společenství se vláda zaměřuje i na rozvoj nových hodnotových

Základní údaje	
Hlavní město	Kišiněv
Počet obyvatel	2,51 mil. (bez Podněstří)
Jazyk	rumunština, rozšířený je ruský jazyk
Náboženství	pravoslavné
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Maia Sandu
Hlava vlády	Dorin Recean
Název měny	moldavský leu (MDL)
Cestování	
Časový posun	+1 hodina
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Stanislav Kázecký, Ph.D.
Ekonomický úsek	Mgr. Kateřina Šilhánková
Konzulární úsek	Mgr. Štěpán Gilar
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika 2023	
Nominální HDP (mld. USD)	18,682
Hospodářský růst (%)	0,4
Inflace (%)	13,42
Nezaměstnanost (%)	3,90



řetězců v zemědělství, cestovním ruchu a vinařství. Příležitosti jsou také ve zvýšení energetické efektivity a investicích do obnovitelných zdrojů energie.

Moldavsko čelí demografické krizi a dochází k úbytku a stárnutí populace. Práceschopné obyvatelstvo odchází z ekonomických důvodů do zahraničí a v zemi zůstávají starší lidé, klesá také porodnost. To vytváří tlak na důchodový systém a omezuje dostupnou pracovní sílu a dlouhodobou konkurenceschopnost země. Moldavská ekonomika je silně závislá na převodu financí ze zahraničí ve prospěch fyzických osob, které tvoří přibližně 12 % HDP.

V roce 2021 vyhrála parlamentní volby proevropská strana PAS a v moldavské historii nastala unikátní konstelace proevropského prezidenta i vlády. Vláda však musí čelit následkům pandemie, energetické krize a dopadům války na Ukrajině. Ta je silným bezpečnostním rizikem, Moldavsko čelí hybridní válce ze strany RF a snahám o destabilizaci. Země se vypořádává také s přílivem uprchlíků, od začátku války do května 2024 prošlo Moldavskem přes 1 mil. uprchlíků, z toho 100 tis. uprchlíků zůstává. Moldavsko získává významnou finanční podporu od mezinárodních institucí.

Celkově lze v roce 2024 očekávat mírné hospodářské oživení a zlepšení příjmů domácností, existují však významná makroekonomická rizika, včetně možného zintenzivnění války na Ukrajině, dalšího narušení dodávek energie a nepříznivého vlivu nadcházejících prezidentských a parlamentních vole v letech 2024 a 2025. Střednědobé vyhlídky Moldavska závisí na strukturálních reformách a pokroku na cestě ke vstupu do EU.



Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veřejné akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty



1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)



1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiálním názvem státu je Moldavská republika, zkráceně Moldavsko. Moldavsko přijalo novou ústavu 28. července 1994. Podněstří vyhlásilo v roce 1990 nezávislost, kterou ústřední vláda neuznala. Region obývaný menšinou Gagauzů získal zvláštní autonomní status v prosinci 1994. Vláda má celkem 15 ministrů.

Složení vlády v květnu 2024 je následující:

Dorin Recean – předseda vlády

Mihai Popșoi – místopředseda vlády, ministr zahraničních věcí

Cristina Gherasimov – místopředsedkyně vlády pro reintegraci

Dumitru Alaiba – místopředseda vlády, ministr pro hospodářský rozvoj a digitalizaci

Vladimir Bolea - místopředseda vlády, ministr zemědělství a potravinářského průmyslu

Petru Rotaru – ministr financí

Veronica Mihailov-Moraru – ministryně spravedlnosti

Victor Parlicov – ministr energetiky

Iordanca-Rodica Iordanov - ministryně životního prostředí

Ala Nemerenco – ministryně zdravotnictví

Anatolie Nosatîi – ministr obrany

Adrian Efros – ministr vnitra

Dan Perciun – ministr vzdělávání a výzkumu

Sergiu Prodan – ministr kultury

Alexei Buzu – ministr práce a sociálních věcí

Andrei Spînu – ministr infrastruktury a regionálního rozvoje

Členy vlády jsou také předseda Akademie věd Moldavska Ion Tighineanu a obvykle i předseda autonomní oblasti Gagauzie (baškan).

Moldavsko je parlamentní republikou, volby do jednokomorového parlamentu probíhají na základě smíšeného volebního systému každé čtyři roky. Prezident je od roku 2016 volen přímou volbou na základě dvoukolového systému. V prezidentských volbách v listopadu 2020 zvítězila proevropská kandidátka M. Sandu s programem, který zdůrazňoval proevropské směřování a osvobození politiky od vlivu oligarchů. Formální pravomoci prezidenta jsou však malé.

Volby, které se konaly v červnu 2021, vyhrála proevropská stran PAS a za vládní programová témata byl vyhlášen boj s korupcí, reforma státní správy, reforma justice a investice do infrastruktury. Výsledek voleb, kdy má PAS většinu 63 křesel ve 101 členném parlamentu, znamenal potvrzení proevropského směřování Moldavska. Proběhla reforma státní správy a počet ministerstev byl rozšířen z devíti na třináct, v roce 2023 na čtrnáct. Vláda schválila ústavní změny, které posílily autonomii soudců a jejich schopnost čelit politickým tlakům.

Po vypuknutí války na Ukrajině Moldavsko útok Ruska odsoudilo a parlament vyhlásil nouzový stav. Moldavsko je válkou přímo ohroženo, na jeho území několikrát dopadly zbytky sestřelených raket a opakovaně došlo k narušení vzdušného prostoru. Moldavsko v důsledku války čelí ekonomické, energetické, bezpečnostní a uprchlické krizi. Do Moldavska proudí od začátku války uprchlíci, do května 2024 překročilo hranice do Moldavska více než 1 mil. uprchlíků, ze kterých přes 100 tis. zůstává na území MD. Země čelí pokusům o politickou destabilizaci a hybridní válce ze strany RF. Ve volbách v Gagauzii v květnu 2023 zvítězila kandidátka proruské populistické strany E. Gutul, která nebyla jmenována členkou moldavské vlády, jako její předchůdci.

23. června 2022 Evropská rada udělila Moldavsku oficiální status kandidátské země a v prosinci 2023 bylo rozhodnuto o zahájení přístupových jednání s Ukrajinou a Moldavskem. Následně vláda aktualizovala Národní akční plán pro vstup Moldavska do EU na



SOUHRNNÁ TERITORIÁLNÍ INFORMACE - MOLDAVSKO

období 2024-2027.

Na podzim 2024 se uskuteční prezidentské volby spojené s referendem o vstupu do EU, v následujícím roce proběhnou parlamentní volby.



1.2 Zahraniční politika země

Geopoliticky se Moldavsko nachází na rozhraní Východu a Západu a moldavskou politiku ovlivňuje rozpolcenost společnosti ohledně směřování země. Proevropské směřování země a integraci Moldavska do EU prosazuje současná prezidentka i vláda. Dne 23. června 2022 Evropská rada udělila Moldavsku oficiální status kandidátské země a v prosinci 2023 byla zahájena přístupová jednání. Hlavní priority zahraniční politiky vlády jsou integrace do EU, dle prezidentky by Moldavsko mělo usilovat o vstup do EU do roku 2030.

Stále větší vliv hrají i hospodářské vztahy. V roce 2014 Moldavsko podepsalo Dohodu o přidružení s EU (AA), která zahrnuje Dohodu o komplexní zóně volného obchodu (DCFTA). V lednu 2016 byla DCFTA rozšířena na celé moldavské území, včetně Podněstří. Následně se začal zvyšovat podíl zemí EU na moldavském zahraničním obchodu. EU je největším obchodním partnerem Moldavska, vývoz zboží do EU v roce 2023 činil 65 % celkového vývozu a dovoz zboží z EU přibližně 48 % celkového dovozu. Moldavsku je také poskytována rozvojová pomoc v relativně velké výši prakticky od samého vzniku samostatného státu.

Co se týká vztahu Moldavska k nejbližším sousedům, silný je především vztah Moldavska k Rumunsku, a to ve všech oblastech. Přibližně 700 tisíc Moldavanů (téměř každý čtvrtý) má také rumunské občanství. V rámci EU je Rumunsko setrvalě nejsilnějším zastáncem členství Moldavska v EU a Moldavsko podporuje i přímou finanční pomocí, po roce 2022 posílil ve spolupráci obou zemí i bezpečnostní rozměr. Naopak vztah s Ukrajinou byl oběma stranami spíše zanedbáván, což se změnilo po zvolení proevropské prezidentky a ještě více po začátku války na Ukrajině. Udělení kandidátského statusu Ukrajině a Moldavsku se může stát impulsem k zahájení nové etapy spolupráce obou zemí, aktuální je spolupráce o v oblasti energetiky a posílení energetické bezpečnosti.

Moldavskou zahraniční politiku silně ovlivňuje zamrzlý konflikt s neuznaným Podněstřím, což je separatistický region mezi řekou Dněstr a hranicí s Ukrajinou. Od roku 1992, kdy byla podepsána dohoda o příměří, je region podporován ze strany RF. Nevyřešený status Podněstří využívá RF pro upevnění své pozice v regionu. V současné krizi vzbuzuje situace v Podněstří větší obavy, a to i v souvislosti s občasnými bezpečnostními incidenty, které destabilizují region. Z dlouhodobého hlediska bude důležitým momentem bezesporu vývoj na Ukrajině.

Moldavsko je členem řady mezinárodních organizací, včetně OSN, Rady Evropy, OBSE, WTO, Světové banky, EBRD, MMF, Energetické charty a regionálních uskupení jako např.: GUAM, Středoevropská iniciativa, SNS, CEFTA, Energetické společenství zemí jihovýchodní Evropy apod. V květnu 2021 Moldavsko, Ukrajina a Gruzie oznámily vytvoření uskupení „Asociační Trio“.

Od roku 2022 je hlavním tématem rostoucí napětí v regionu. Moldavsko se nejdříve nepřipojilo k mezinárodním sankcím, a to převážně s ohledem na ústavně zakotvenou neutralitu, energetickou závislost na RF a zranitelnost Moldavska i v souvislosti se separatistickým Podněstřím. V politické i humanitární oblasti ale vyjadřovalo jednoznačnou podporu Ukrajině. Situace se začala měnit v souvislosti s hybridními útoky proti Moldavsku samotnému, a také se snahou o přiblížování se EU. Moldavsko se postupně připojilo k restriktivním opatřením, které se týkají ruských subjektů a zahraničních aktivit a rovněž vypovědělo celkem 45 pracovníků ruského velvyslanectví.

Na začátku roku 2023 byla zahájena diskuze o bezpečnostní politice založené na neutralitě, kterou mnozí vládní představitelé považují za koncept, který z dlouhodobého hlediska nemůže zaručit bezpečnost země. S cílem nově reflektovat mezinárodní prostředí i nový politický kontext, kterým je úsilí o vstup Moldavska do EU byla v prosinci 2023 schválena Národní bezpečnostní strategie. Poprvé v historii země definuje Rusko jako závažnou bezpečnostní hrozbu a bezpečnost se snaží vnímat jako komplexní pojem zahrnující všechny oblasti včetně ekonomiky, energetiky či obrany proti hybridním hrozbám. Moldavsko podepsalo dne 21.5. 2024 s Evropskou unií partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany a stalo se tak první zemí, která se s EU na takové spolupráci dohodla.



1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel Moldavska (bez Podněstří) byl v lednu 2023 podle údajů Národního statistického úřadu 2 512 800 obyvatel. Výsledky sčítání obyvatel z května 2014, které byly zveřejněny až na jaře 2017, uvádí počet obyvatel 2 998 235, z toho 7,5 % nerezidentů. Dochází k úbytku obyvatelstva, ten je přisuzován odchodu moldavských občanů do zahraničí (většinou z ekonomických důvodů). Předpokládá se, že počet obyvatel Moldavska bude i nadále klesat v průměru mezi 0,6 % až 1,6 % ročně. Počet obyvatel Podněstří je oficiálně 464 949, neoficiálně je odhadován na maximálně 300 tis. osob.

V Moldavsku žije několik etnických skupin. Podle sčítání lidu v roce 2014 představují etnické menšiny 17,93 % populace. Moldavané tvoří 75,1 %, Ukrajinci 6,6 %, Rusové 4,1 %, Gagauzové 4,6 % a Rumuni 7 %. Ve srovnání s údaji ze sčítání lidu z roku 2004 došlo k nárůstu populace rumunské národnosti z 1,9 % na 7 %.

Oficiálním jazykem je rumunština, rozšířeně je používání ruského jazyka, za svůj mateřský jazyk ho uvedlo 9,4 % občanů Moldavska. V hlavním městě je ruskojazyčných obyvatel podstatně více, než je podíl etnických Rusů na celkovém obyvatelstvu země a činí až 50 %. Ruština je stále využívána jako dorozumívací jazyk mezi národnostmi žijícími v Moldavsku, je také hlavní dorozumívací jazyk v autonomní oblasti Gagauzie a v Podněstří.

Převažující náboženství je pravoslavné a podíl ortodoxního obyvatelstva je více než 90 %. Asi 80 % pravoslavné populace patří k moskevskému patriarchátu a jen asi 20 % k rumunské besarabské metropoli.

Moldavsko zažívá silnou demografickou krizi a dochází ke stárnutí populace, podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva je přibližně 31 % a nadále klesá. Kromě nízkého tempa růstu populace, dochází k odchodu obyvatelstva převážně v produktivním věku do zahraničí. Důvodem jsou především ekonomická a sociální nejistota v zemi a často uváděná absence perspektivy. V některých regionech země je již pozorován nedostatek kvalifikované pracovní síly. Nedostatek pracovních sil tvořil v roce 2023 8 %, v roce 2023 se očekává nárůst na 18 až 26 %, přičemž na milion pracovních míst připadá 770 000 až 832 000 pracujících osob.

Průměrná délka života v roce 2020 byla 72,01 let (68 let u mužů a 76,5 let u žen). Hustota obyvatel je 92,1 obyvatel na km², ve městech žije více než 42 % obyvatel.



2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)



2.1 Základní údaje

Do roku 2019 vykazovalo Moldavsko zlepšování většiny makroekonomických ukazatelů, COVID-19 a sucho v roce 2020 však značně zhoršily makroekonomický výhled Moldavska. V roce 2021 došlo k růstu HDP, příznivý výhled však změnilo zahájení války na Ukrajině. Jejimi důsledky jsou bezpečnostní, ekonomická a energetická krize, ztráta trhů na východě a zvýšení cen, to vše vedlo ke snížení DPH v roce 2022 o 5,02 %. V roce 2023 došlo k mírnému růstu HDP ve výši 0,4 %.

Inflace dosáhla v roce 2022 rekordních 28,7 %, v roce 2023 se snížila na 13,4 %, ceny zemědělských produktů se meziročně snížily v průměru o 17,8 %. Celková míra nezaměstnanosti v roce 2023 byla 3,9 %, což je mírný nárůst od roku 2022. Specifikou Moldavska je silná závislost na remitencích, objem remitencí zaslaných fyzickým osobám dosáhl v roce 2023 11,8 % z HDP, jedná se o pokles o 2 % oproti roku 2022.

Moldavsko dlouhodobě spoléhá na externí financování, omezené rozpočtové zdroje doplňuje podpora externích partnerů, a to ve výši stovek milionů EUR, kromě MMF se jedná se především o finance EU, Světové banky, EIB a EBRD. Moldavská ekonomika je orientována na zemědělství a je závislá na vývozu zemědělské produkce. Z celkové plochy Moldavska tvoří přibližně 70 % zemědělská půda, v zemědělství je zaměstnáno téměř 21 % obyvatel. Vzhledem k poměrně příznivému roku 2023 se stalo zemědělství příčinou růstu HDP, bez zemědělství by ekonomika spíše stagnovala. Zemědělská produkce v roce 2023 vzrostla ve srovnání s předchozím rokem o 23,6 % a zemědělství se v roce 2023 podílelo na HDP 14,9 %. Nárůst zemědělské produkce byl způsoben zvýšením rostlinné výroby o 35,1 %, naopak živočišná produkce klesla o 1,9 %.

Hlavními oblastmi, které tradičně určují růst průmyslového sektoru, jsou automobilové odvětví, stavebnictví a potravinářský průmysl. Průmyslová produkce se v roce 2023 oproti roku 2022 zvýšila o 1,8 %, dle prvních údajů z roku 2024 pokračuje mírný nárůst. Struktura HDP se postupně obrací ke službám, terciární sektor měl v roce 2023 pozitivní vliv na HDP, konkrétně informační a komunikační činnosti se podílely na růstu HDP 10 %.

V důsledku války na Ukrajině došlo k narušení logistiky exportu a importu se zeměmi SNS a ke ztrátě tradičních dodavatelských řetězců. Nejvýznamnější bylo přerušování obchodu Moldavska s Běloruskem a Ruskem, naopak vzrostly dodávky zboží na Ukrajinu. Hlavním obchodním partnerem zůstávají země EU, vývoz zboží do zemí EU v roce 2023 tvořil 65 % celkového vývozu a dovoz zboží z EU přibližně 48 % celkového dovozu. V roce 2023 se obchodní deficit Moldavska meziročně snížil o 5,4 %.

V souvislosti s dopady války na Ukrajině silně vzrostl význam energetického sektoru v Moldavsku a prioritou Moldavska je energetická nezávislost. Moldavsko se zavázalo do roku 2030 dosáhnout 27 % podílu energie z obnovitelných zdrojů.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	13,93	-5,02	0,4	3	4,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	11100	11300	12280	13070	13950
Inflace (%)	5,11	28,74	13,42	5,3	5,1
Nezaměstnanost (%)	3,25	3,13	3,90	3,70	3,50
Export zboží (mld. USD)	2,562	3,701	3,3	2,23	2,04
Import zboží (mld. USD)	6,752	8,894	7,93	7,28	7,34
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-4,19	-5,193	-4,63	-5,05	-5,3
Průmyslová produkce (% změna)	9,30	-7,50	1,80	3,10	3,00
Populace (mil.)	2,68	2,62	2,51	2,50	2,50
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD, SB, Národní statistický úřad Moldavska



2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Po letech celkem vysokého výkonu se v letech 2015–16 moldavské veřejné finance dostaly pod silný tlak. Podvody v bankovním sektoru a hospodářská recese zvýšily veřejný dluh a podkopaly důvěru investorů. Krize spojená s epidemií Covid-19 prohloubila oslabování veřejných financí a makroekonomickou stabilitu, došlo ke zvýšení vládních výdajů, především díky opatřením ke zmírnění dopadů pandemie. V roce 2021 zasáhla Moldavsko energetická krize a způsobila výrazné zvyšování cen energií, což ještě prohloubila válka na Ukrajině. Na rostoucí ceny energií reagovala vláda vyplácením kompenzací. Po zahájení války na Ukrajině došlo k přílivu uprchlíků, v roce 2024 zůstává v Moldavsku přes 100 tisíc uprchlíků, kteří vytváří další tlak na státní rozpočet. Vypořádat se s přílivem uprchlíků pomáhají mezinárodní donoři a instituce.

Příjmy do státního rozpočtu se v roce 2023 meziročně zvýšily o 9 % a výdaje vzrostly o 17,4 %. Moldavsko zaznamenalo v roce 2023 rozpočtový deficit ve výši 5,2 % HDP. Vyšší ceny komodit, a to zejména potravin a energií dále podporují inflaci a oslabují prostor pro podporu ekonomiky. Financování deficitu je problematické vzhledem k výraznému nárůstu veřejného dluhu, který v roce 2023 dosáhl 34,7 %. Moldavsku se podařilo snížit schodek běžného účtu z 16 % HDP v roce 2022 na 11,9 % v roce 2023. Pro veřejné finance je zásadní schopnost vlády zajistit mezinárodní prostředky na boj proti krizi a podporu ekonomiky. Podmínkou je zachování úspěšných reforem v bankovním sektoru, snížení fiskálních rizik snížením objemu výdajů a zlepšením jejich efektivity, zjednodušení daňového systému s menšími daňovými preferencemi a posílením daňové správy. Standardní sazba DPH v Moldavsku je v současné době 20%.

Státní rozpočet na rok 2024 počítá s hospodářským růstem ve výši 3,5 % a schodkem odpovídajícím přibližně 4,6 % HDP. Náklady na přípravu na vstup do EU a podmínky stanovené finanční podporou MMF způsobí, že Moldavsko bude i nadále vykazovat rozpočtové schodky. Předpokládá se však postupné snížení rozpočtového schodku na EU předepsaný strop 3 % HDP do roku 2026.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,60
Veřejný dluh (% HDP)	34,70
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,262
Daně	2024
PO	12
FO	12
DPH	20



2.3 Bankovní systém

Moldavský bankovní sektor se po tzv. krádeži miliardy v roce 2014 v zásadě stabilizoval. Krádež miliardy odpovídala cca 12 % HDP a v roce 2015 způsobila hospodářskou recesi a devalvaci místní měny. Vláda a Moldavská národní banka (BNM) přistoupila k reformě bankovního a finančního systému. Jedním z požadavků bylo zvýšení transparentnosti vlastnické struktury moldavských bank. Stát, na základě zákona z roku 2017, vykoupil podíly v tzv. systémových bankách, aby do nich umožnil vstup strategických zahraničních investorů. V následujících letech se podařilo dokončit vstup významných zahraničních investorů do čtyř největších bank, dle údajů BNM patřilo v roce 2020 86,63 % bankovních aktiv mezinárodním investorům. Zákonem o Národní bance Moldavska č. 548-XIII ze dne 21. 7. 1995 je upraveno používání akreditivu.

Hlavním regulátorem bankovního sektoru je BNM, která je formálně nezávislou institucí. Moldavský bankovní systém tvoří BNM a komerční banky. V roce 2023 působilo v Moldavsku 11 bank licencovaných BNM. Za nejdůležitější banky lze považovat čtyři následující banky: Moldova Agroindbank, s.a, Moldindconbank, s.a, Victoriabank, s.a a OTP Bank, jejich souhrnný zisk dosáhl v roce 2023 88 % zisku celého bankovního systému.

Finanční situace bankovního sektoru se v roce 2023 vyznačovala růstem aktiv, úvěrů, vlastních zdrojů, poměru vlastních zdrojů, vkladů fyzických osob a právnických osob. Zisk bank za rok 2023 se v porovnání s rokem 2022 zvýšil o 12,5 %, celkové výnosy narostly o 15,5 %, celkové náklady o 16,5 %. K 31. 12. 2023 činila rentabilita aktiv 2,8 % a rentabilita kapitálu byla 16,3 %. V průběhu roku 2023 banky nadále udržovaly ukazatele likvidity na vysoké úrovni, nad regulovanými limity. Díky klesající meziroční inflaci mohla BNM od začátku roku 2023 začít snižovat úrokovou sazbu, v březnu 2024 BNM snížila základní úrokovou sazbu ze 4,25 % na 3,75 %. BNM se snaží stimulovat poptávku a spotřebu kvůli ekonomickým dopadům ruské invaze na Ukrajinu.



2.4 Daňový systém

Daně a poplatky představují hlavní část příjmů státního rozpočtu, přibližně 63,4 % celkových příjmů. Z toho připadá 69,4 % na daně a cla ze zboží a služeb, 25,7 % na daně z příjmů, 3,7 % na daně ze zahraničního obchodu a zahraničních operací a 1,2 % na majetkové daně.

Daňový systém se skládá z celostátních a místních daní a poplatků. Největší podíl rozpočtových příjmů plyne z následujících daní:

- 1 Daň z příjmu právnických a fyzických osob (právnické osoby – 12 %, ve svobodných ekonomických zónách (SEZ) – 6 %; fyzické osoby – 12 % podle výše příjmu, daň z dividend činí 6 % pro rezidenty a 12 % pro nerezidenty;
- 1 Daň z přidané hodnoty (standardní sazba 20 %, snížená sazba 12 % na restaurační a hotelové služby a 8 % na základní potraviny, některé léky a zemědělské produkty);
- 1 Spotřební daň (výše spotřební daně je různá, přičemž má množstevní a hodnotovou složku);
- 1 Daň z bankovního výnosu a podnikání pojišťoven;
- 1 Clo

Uplatňovány jsou i další daně, jako například daň z nemovitostí (z půdy), silniční daň, daň z využívání přírodních zdrojů. Existují daňové a investiční pobídky (malé podniky, podniky v IT sektoru, podniky v SEZ). Investiční projekty v SEZ, získávají v závislosti na výši investovaného kapitálu 3–5 leté daňové prázdniny a 10 let garantovanou stabilitu pro případ změny legislativy, pro rezidenty IT parků platí jednotná daň ve výši 7 % z obrátu, atd. Daňová zvýhodnění jsou k dispozici také pro zemědělce a podniky, které zvyšují počet zaměstnanců. Zákon o daních je k dispozici na www.fisc.md.

V roce 2021 byla zavedena nová opatření, která reagovala na dopady pandemie COVID-19 a na situaci v suchem zasaženém zemědělství, opatření cílí jak na snížení fiskálního tlaku, tak na nové dotační mechanismy s cílem podpořit hospodářské oživení. Došlo ke sjednocení sazeb daně z příjmu, snížení sazby daně z příjmu na 12 % pro právnické profese, snížení sazby daně z příjmu z 15 % na 12 % pro odvětví HORECA (na 8 % v roce 2023) a ke změně režimu DPH v zemědělství. V roce 2022, v souvislosti se válkou na Ukrajině a zavedením nouzového stavu, byl rozšířen seznam zboží, které je osvobozeno od DPH.

Informace o pobídkách a daních jsou přehledně uvedeny na stránkách Agentury [Invest Moldova](http://InvestMoldova). Podrobný daňový průvodce je dostupný také na stránkách KPMG.

ČR má s Moldavskem podepsanou dohodu o zamezení dvojího zdanění. Moldavsko nepodepsalo multilaterální nástroj OECD (MLI).



3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)



3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Obrat vzájemné obchodní výměny za rok 2023 dosáhl 9,56 mld. CZK, což je oproti roku 2022 nárůst o 31,7 %. Vzájemný obchod setrvale roste a až do roku 2022 byl z hlediska ČR mírně pozitivní. V roce 2023 vzrostl vývoz Moldavska do ČR a dosáhla 4 % celkového moldavského vývozu. Dovoz z ČR tvořil 1,9 % celkového dovozu Moldavska. Hlavními komoditami vyváženými z ČR jsou elektronické přístroje a motorová vozidla. Mezi komoditami dováženými do ČR dominují kabely, nábytek, zemědělské produkty a nápoje.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	2,52	2,42	2,92	3,82	4,62
Export do ČR (mld. CZK)	1,54	2,38	2,88	3,44	4,94
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,98	-0,04	-0,04	-0,39	0,32

Zdroj: ČSÚ, Národní statistický úřad Moldavska (NBS)

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	1117,89	24,18
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	897,15	19,41
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	629,05	13,61
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	250,22	5,41
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	234,72	5,08

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	3896,42	78,87
112	Nápoje alkoholické	225,91	4,57
821	Nábytek a díly, žíněnky, matrace aj. nábytek čalouněný	109,13	2,21
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	63,21	1,28
582	Pláty, desky, blány, fólie a pásy z hmot plastických	61,85	1,25

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

EU je největším obchodním partnerem Moldavska, v roce 2023 směřovalo do EU 65 % moldavského exportu a dovoz zboží z EU tvořil přibližně 48 % celkového dovozu. Největším obchodním partnerem v rámci EU je Rumunsko, kam směřovalo 35,1 % moldavského vývozu, dovoz z Rumunska činil 15 % celkového moldavského dovozu. Rámec vztahů mezi MD a EU tvoří Dohoda o přidružení, jejíž částí je i Prohloubená a komplexní zóna volného obchodu podepsaná v červnu 2014 (v platnost vstoupila k 1. 7. 2016). V posledních letech (zejména po zahájení ruské agrese) radikálně vzrostly objemy pomoci poskytované ze strany EU i jednotlivých členských států. Pomoc představují i úlevy přijímané ze strany EU v obchodní oblasti. Od července 2022 jsou uplatňována autonomní obchodní opatření, kdy EU jednostranně poskytla dodatečné celní kvóty pro řadu zemědělských produktů na 12 měsíců. V červenci 2023 byla toto opatření prodloužena, aby se odstranila zbývající cla v rámci DCFTA na další rok. Dalším příkladem je snížení roamingových poplatků, o které Moldavsko dlouhodobě usilovalo a k němuž došlo od 1. 1. 2024 (řešení je na dobrovolném základě a zúčastní se jej



zatím jen 4 operátoři z EU).

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	2924,78	2608,95	3187,24	4704,29	4797,03
Export do EU (mil. EUR)	1779,97	1617,60	1833,81	2563,27	2387,74
Saldo s EU (mil. EUR)	-1144,81	-991,34	-1353,43	-2141,02	-2409,28

Zdroj: Evropská komise, NBS

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Ze zemí mimo EU je sice klesající, ale stále významný obchod Moldavska se zeměmi SNS. V roce 2023 se země SNS podílely na moldavském vývozu 22,1 % (o 2 % méně než v roce 2022) a na dovozu 18,6 % (o 5,1 % méně než v roce 2022). Roste vzájemný obchod s Ukrajinou, který v roce 2023 tvořil 14,7 % moldavského vývozu a 12,4 % moldavského dovozu. Dalším významným obchodním partnerem Moldavska je Turecko.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	2097,70	2051,85	3058,36	3522,66	2538,22
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	179,18	181,06	536,04	860,16	664,76
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-1918,52	-1870,79	-2522,32	-2662,50	-1873,47

Zdroj: EIU, Eurostat, NBS



3.2 Přímé zahraniční investice

V roce 2023 se objem přímých zahraničních investic v Moldavské republice zvýšil o 11,9 % ve srovnání se stavem na konci roku 2022. V geografickém rozložení PZI měli hlavní podíl investoři z EU, a to 86 %. Zároveň se výrazně snížily investice ze SNS, které tvořily přibližně 1 %. Hlavní objem PZI v Moldavsku realizovali investoři z Kypru, Rumunska, Nizozemska, a Francie. Nejvíce investic směřuje do oblasti financí a pojišťovnictví (35,2 %), obchodu (25,8 %), zpracovatelského průmyslu (18,6 %), následuje sektor informací a komunikací a transakce s nemovitostmi. Investice do energetiky tvořily pouze 2,9 % celkových investic.

Na zahraniční investice má vliv nejistota spojená s válkou na Ukrajině. Vláda připravuje zlepšení regulačního rámce, privilegia a záruky pro investory zůstávají v platnosti a režimy investičních platforem se nemění. Počítá se s přehodnocením odvětví a jejich potenciálu v nových podmínkách, např. některých segmentů IT průmyslu a oblasti vzdálených služeb. V současné době v Moldavsku fungují různé investiční platformy – IT Park, 7 svobodných ekonomických zón a 38 pod-zón, 10 průmyslových parků a Giurgiulesti International Free Port.

Největší českou investicí v Moldavsku je společnost Premier Energy, která je součástí české investiční skupiny Emma Capital. Premier Energy distribuuje elektrickou energii na přibližně dvou třetinách moldavského území. Další česká investice byla realizována v roce 2019, kdy finanční skupina PPF koupila moldavskou televizi PRO TV, jako součást balíčku střeoevropských televizí. V souvislosti s energetickou krizí se otevírají příležitosti v oblasti energetické efektivity a obnovitelných zdrojů.



3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Rámcem pro obchodně-ekonomickou spolupráci tvoří Dohoda o přidružení, která obsahuje Dohodu o komplexní zóně volného obchodu (AA/DCFTA), dohodu obě strany podepsaly 27. 6. 2014 v Bruselu. Moldavský parlament dohodu ratifikoval již 2. 7. 2014, Evropský parlament dohodu ratifikoval 12. 11. 2014 a ČR 9. 4. 2015. DCFTA zřizuje oblast volného obchodu mezi EU a Moldavskem, v souladu se zásadami Světové obchodní organizace a odstraňuje dovozní cla pro většinu zboží. Důležitou součástí DCFTA je sladění moldavských zákonů s vybranými legislativními akty EU. V souvislosti s válkou na Ukrajině došlo 25. 7. 2022 k pozastavení dovozních cel a kvót na moldavský vývoz do EU, tzv. autonomní obchodní opatření (ATM), v roce 2023 EK platnost ATM prodloužila. V praxi to znamenalo liberalizaci vývozu několika zemědělských produktů. Zásadním krokem vpřed se stalo rozhodnutí Evropské rady o přiznání Moldavsku statusu kandidáta na členství v EU (23. 6. 2022) a souhlas se zahájením přístupových rozhovorů (16. 12. 2023).

Moldavsku byla dne 28. 4. 2014 zrušena vízová povinnost pro držitele biometrických pasů.

Smlouvy s ČR

Obchod mezi oběma zeměmi měl svůj smluvní základ v dohodě o obchodně-ekonomické spolupráci (která ovšem byla z důvodů nekompatibility s legislativou EU se souhlasem obou stran zrušena). Nadále však platí další dohody o zamezení dvojího zdanění a o podpoře a ochraně investic z roku 1999, letecká dohoda a další. Během návštěvy ministra zahraničních věcí a evropské integrace A. Stratana v říjnu 2004 v Praze byl podepsán Protokol ke Smlouvě o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku. V květnu 2011 ratifikoval moldavský parlament Protokol ke smlouvě o podpoře a ochraně investic mezi ČR a MD, který na žádost ČR zavádí několik změn a uvádí tuto smlouvu do souladu se závazky ČR v rámci EU. Poslední smluvní dokument, dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci, byl uzavřen v roce 2014. [Přehled platných smluv.](#)



3.4 Rozvojová spolupráce

Moldavsko je prioritní zemí ZRS ČR a spolupráce probíhá na základě Programu dvoustranné rozvojové spolupráce 2018-2023. V rámci schváleného programu jsou stanoveny čtyři prioritní sektory, za jejich implementaci je zodpovědná Česká rozvojová agentura. V prioritním sektoru udržitelné nakládání s přírodními zdroji probíhaly projekty zaměřené na odstraňování starých ekologických zátěží a projekty staveb a rekonstrukcí čistíren odpadních vod. Realizátory projektů v tomto sektoru jsou převážně české firmy, které se díky získaným referencím mohou následně zapojovat do tenderů dalších mezinárodních institucí. V sektoru inkluzivní sociální rozvoj se česká ZRS soustředí na zvýšení kvality a dostupnosti sociálních služeb, významné jsou projekty zaměřené na zlepšení domácí péče, sociální inkluzi, podporu dětí s autismem a reformu péče o duševně nemocné. Dalšími prioritními sektory jsou řádná demokratická správa věcí veřejných a zemědělství a rozvoj venkova. V posledním jmenovaném sektoru je významná dlouhodobá podpora organického zemědělství, podpora zvýšení produkce farmářů a nově zahájený projekt ve fytosanitární oblasti.

V Moldavsku dále probíhají malé lokální projekty, transformační projekty, projekt B2B, program zvýšení kapacit VŠ a projekty v rámci Partnerství ČR s UNDP. Aktivní je také Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR s programem Aid for Trade a Ministerstvo vnitra ČR s programem bezpečnostní spolupráce. Od roku 2020 jsou v Moldavsku financovány humanitární projekty zaměřené na pomoc při zvládnutí epidemie COVID-19 a od roku 2022 také projekty zaměřené na zvládnutí uprchlické krize, kterou vyvolala válka na Ukrajině. Za úspěch lze považovat historicky první projekt delegované spolupráce, který implementovala Česká rozvojová agentura právě v Moldavsku.

České firmy se můžou účastnit výběrových řízení, která vyhláší Česká rozvojová agentura, můžou podávat projekty v rámci výzev Partnerství ČR s UNDP, programů B2B a Aid for Trade.



3.5 Perspektivní obory (MOP)

Mezi hlavní perspektivní obory patří zemědělství a potravinářství, energetika, voda a životní prostředí, dopravní infrastruktura, ICT a zdravotnictví a farmacie, roste také význam sektoru výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání. Důsledkem pandemie COVID-19 se do popředí dostaly značné problémy a nedostatečná úroveň moldavského zdravotnictví. Pandemie COVID-19 otevřela také nové výzvy v oblasti digitalizace, digitální technologie nebyly v minulosti ve velké míře využívány. Nové výzvy přinesla energetická krize a válka na Ukrajině, které zdůraznily potřebu investic do energetiky a zvýšení kybernetické bezpečnosti. Více informací je možné najít [Mapě strategických příležitostí](#).

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělský sektor zaujímá v moldavském hospodářství stále velmi důležité místo, a to jak z hlediska podílu na tvorbě HDP, tak z hlediska podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva působícího v sektoru. Zemědělství spolu s potravinářstvím vytváří 45 % moldavského exportu. V oblasti rostlinné výroby je zapotřebí rozvoj irigační infrastruktury, rozšíření rozlohy skleníků a rozvoj posklizňové infrastruktury. Zařízení a technologie jsou vyžadovány pro skladování, zpracování, balení a přepravu čerstvých produktů. Roste poptávka po ekologických produktech, což vytváří příležitosti pro ekologické zemědělství. Mezi další specializované příležitosti patří služby v oblasti kvality a bezpečnosti výrobků ve vinařství, nové vybavení vinařství, výsadba vinic a rozšíření vinařství do odvětví cestovního ruchu. V oblasti živočišné výroby je velká potřeba investic s cílem dosáhnout standardů vyplývajících z DCFTA. Důraz je nově kladen na plodiny s přidanou hodnotou, roste poptávka po zavádění udržitelných, inteligentních, účinných a klimaticky odolných zemědělských postupů.

► Energetika

V souvislosti s dopady války na Ukrajině silně vzrostl význam energetického sektoru v Moldavsku, což dokazuje i institucionální změna a založení nového Ministerstva energetiky MD na začátku roku 2023. Moldavsko cílí na zvýšení energetické účinnosti a bezpečnosti, žádané jsou investice do výroby tepla, elektřiny, kogeneračních jednotek a na zajištění přenosových a distribučních sítí elektřiny. Moldavsko se zavázalo do roku 2030 dosáhnout 27 % podílu energie z obnovitelných zdrojů, prioritní se tak staly inovativní energetické projekty a obnovitelné zdroje energie. Ke zvýšení energetické bezpečnosti je plánováno zvýšit využití větrné, vodní a solární energie. Aktuální je zvýšení energetické efektivity v rezidenčním sektoru, průmyslu, dopravě a v zemědělství. Roste zájem o energetické využití odpadů ze zemědělství, s důrazem na odpady z vinařství, o technologie na využití biomasy a o zařízení na zpracování bioplynu, zejména z odpadů produkovaných na farmách v živočišné výrobě.

► Voda a životní prostředí

Jednou z priorit strategie zásobování vodou a sanitace Moldavska na období 2011–2028 je řešení kritického stavu technické infrastruktury, tzn. neuspokojivý technický stav systému čistíček odpadních vod, kanalizace a rozvodů vody. Hlavními zdroji financování jsou přiděly ze státního rozpočtu a především prostředky od mezinárodních institucí. Možnosti jsou například v budování stanic úpravy/čištění pitné vody, výstavbě nebo modernizaci regionálních a komunálních systémů čištění vody nebo ve výstavbě vhodných individuálních systémů čištění odpadních vod v oblastech s nízkou hustotou osídlení. Další možnosti jsou v oblasti odpadového hospodářství, plánovány jsou stavby regionálních skládek.

► Dopravní infrastruktura

Silniční síť v Moldavské republice má více než 5 800 km státních silnic, z nichž 50 % je ve špatném stavu a potřebuje obnovu. Probíhá rozsáhlý národní program rekonstrukce silnic s podporou mezinárodních finančních institucí, zejména EIB a EBRD. V oblasti železniční dopravy je prioritou vlády zlepšení regionální železniční konektivity pořízením nových lokomotiv a obnovou stávající železniční infrastruktury, přičemž se vláda opět spoléhá na finanční podporu EBRD a EIB. Další potřeby jsou v oblasti zlepšení dopravní obslužnosti, v rozvoji služeb veřejné dopravy, nákladních a bezpečnostních služeb, v rozvoji logistických služeb a výstavbě moderních skladů. Příležitosti jsou i v oblasti inteligentních dopravních systémů. Státní správa silnic zahájila implementaci některých technologií inteligentního dopravního systému do své silniční sítě, příležitosti budou následovat na celostátní silniční síti, v Kišiněvě a v dalších městech. Důraz je kladen také na rozvoj obnovitelné energie a zvýšení energetické efektivity v sektoru dopravy.

► ICT, elektronika, kyberbezpečnost

ICT průmysl v Moldavsku je nejdynamičtějším a nejrychleji rostoucím ekonomickým odvětvím a podílí se na celkovém HDP země přibližně 7 %. V posledních letech se staly informační a komunikační technologie jedním z mála pozitivních faktorů ekonomického růstu. Digitální transformace společnosti a digitalizace veřejných služeb je prioritou vlády. Dochází ke kvalitativní transformaci sektoru ICT z přístupových sítí a služeb internetu na IT produkty a služby s vyšší přidanou hodnotou, orientované na export. Kromě příznivého fiskálního režimu je další pobídkou k povzbuzení sektoru ICT vládní podpora vytváření digitálních řešení pro sektory



mimo IT, a také urychlená digitalizace veřejných služeb. Moldavsko plánuje využít rychle se rozvíjející IT sektor a technologické možnosti k digitální transformaci vinařství, zemědělství, cestovního ruchu, zelené výroby, médií, zdravotnictví, sociálních služeb atd. Existuje také silná potřeba prohlubování odborných znalostí v inovačních oblastech, jako je kybernetická bezpečnost, umělá inteligence, atd. Klíčový význam získává kybernetická bezpečnost především v souvislosti s válkou na Ukrajině.

► **Zdravotnictví a farmacie**

Prioritou Ministerstva zdravotnictví Moldavska je modernizace zdravotnického systému a zvýšení jeho odolnosti vůči mimořádným událostem. Nároky na zdravotnický systém se zvýšily již v době pandemie Covid-19, energetická a uprchlická krize tyto nároky ještě prohloubila. Moldavský nemocniční trh zažívá prudký nárůst poptávky po moderních zdravotnických technologiích a specializovaných službách. Podpora mezinárodních donorů směřuje především do modernizace nemocnic a jejich vybavení. Velmi aktuální je digitalizace zdravotnictví a zlepšení energetické efektivity nemocnic.

► **Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání**

V Moldavsku postupně probíhá začleňování politiky výzkumu a inovací do celkové hospodářské politiky země a napříč všemi sektory roste význam inovací, výzkumu a vzdělávání. Zároveň silně roste poptávka po kvalitních odbornících a poradenských službách. Mezi perspektivní obory patří informační technologie, energetika, zemědělství a doprava. Moldavsko se snaží podporovat inovace prostřednictvím různých iniciativ, jako jsou startupové inkubátory, technologické parky a podnikatelské programy.



4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)



4.1 Úvod

Obchodní jednání v Moldavsku nejsou výrazně odlišná od jednání vedených v České republice, některá specifika jsou popsána níže.



4.2 Oslovení

Pro první navázání kontaktu je běžně používán email, následovat může osobní setkání. Při oslovení obchodních partnerů nepanují žádné odlišnosti od běžné praxe v České republice. Komunikace bývá většinou velmi přátelská a otevřená. V Moldavsku je mnohem rozšířenější oslovení křestním jménem.



4.3 Obchodní schůzka

V obchodu se jednoznačně doporučuje osobní kontakt. Při prvním setkání je vhodná návštěva přímo v kanceláři, možností je také setkání v restauraci u příležitosti oběda. Problém může být dlouhodobé plánování, proto je doporučeno vždy den nebo dva dny před plánovanou schůzkou jednání protistraně připomenout. Samozřejmostí při obchodních jednáních v Moldavsku je formální oblečení. Délka jednání se nijak výrazně neliší od českých zvyklostí, pracovní návyky jsou podobné těm, na které jsme zvyklí v ČR. Na začátku jednání se předávají vizitky, na konci návštěvy je možné předání darů. V Moldavsku je poměrně obvyklé potkávat na vysokých, zejména politických, funkcích ženy, česká delegace vedená ženou tedy nikoho nepřekvapí. Moldavané si vážící starších lidí a často jim prokazují větší respekt, je tedy vhodné mít v delegaci nejen mladé lidi, při jednání můžou starší lidé dostávat příležitost vyjádřit se jako první.

Místní obchodníci jsou zvyklí pracovní jednání zakončit u prostřeného stolu. Moldavsko je vyhlášeno svými víny a různými druhy koňaků a brandy, na něž jsou zdejší občané také patřičně hrdí. V průběhu obchodních a jiných jednání s partnery bývají během jídla celkem obvyklé časté přípitky. Poměrně rozšířené je pozvat obchodní partnery na degustaci do jednoho z mnoha moldavských vinných sklepů, pozvání domů je méně obvyklé. Součástí degustace bývá menu složené z několika chodů tradiční moldavské kuchyně, kvalita potravin ve větších městech a zavedených vinných sklepech obvykle vyhovuje chuťově i hygienicky. Ačkoliv je Moldavsko poměrně malé, panují zde teritoriální rozdíly mezi více formálním severem a více uvolněným jihem Moldavska. Jednání na jihu Moldavska bude ve vinném sklípku nebo restauraci zakončeno takřka určitě.

Mezinárodní partneři dlouhodobě považují za největší problém Moldavska značnou korupci, která se týká také místní justice. Reforma justice a obecné zlepšování podnikatelského prostředí, včetně větší transparentnosti ze strany státních orgánů, zůstávají v centru pozornosti mezinárodních partnerů. Korupce je opravdu značně rozšířená, a to jak na úřadech, tak v běžném životě.

V Moldavsku je časový posun + 1 hodina oproti SEČ, což se týká letního i zimního času. K přechodu mezi letním a zimním časem dochází ke stejnému datu jako v ČR.

Státní úřady a instituce pracují obvykle od 8:00 do 17:00 s přestávkou na oběd od 12:00 do 13:00. Soukromé instituce pak nejčastěji od 09:00 do 18:00.



4.4 Komunikace

Moldavsko je víceméně dvojjazyčné, v některých regionech se ale výrazněji upřednostňuje rumunština, jinde zase ruština. V Gagauzské autonomní oblasti je to pak ruština a turečtina, v některých obcích či osadách (zejména v oblasti Taraclia) to je ruština a bulharština. Obecně je možné konstatovat, že na většině míst v zemi, zejména pak ve městech, může cizinec komunikovat s místními občany v podstatě stejně dobře rumunsky jako rusky; s příslušníky mladé generace také anglicky, což platí především pro větší města. Po zahájení války na Ukrajině je především v hlavním městě možné sledovat posun k rumunštině.

V Moldavsku není možné sehnat tlumočníka do českého jazyka, pokud tedy delegace z České republiky preferuje češtinu, je nutné přivést tlumočníka s sebou. Tlumočníka z ruštiny nebo rumunštiny do angličtiny není problém nalézt přímo v Moldavsku.

Při diskusi o politických tématech je nutné brát v úvahu skutečnost, že součástí Moldavska je i separatistické Podněstří. Společnost je také názorově velmi rozdělena mezi příznivce evropské integrace a příznivce příklonu k Ruské federaci. Při rozhovoru je tedy důležité uvědomit si, jaké názory zastává váš protějšek a rozhovor tomu přizpůsobit.



4.5 Doporučení

Doporučen je jednoznačně osobní kontakt. Před cestou do Moldavska je také dobré, zamyslet se nad případnými dary, vhodné je přivést dárky již z České republiky. Výměna darů je poměrně obvyklá, Moldavané většinou darují místní vína a koňaky. Mezi oblíbené české dary patří becherovka, ale i jiný alkohol, dále knihy o České republice.

Druh oděvu je nutné přizpůsobit společenské akci a doporučenému dress code. Evropský styl oblékání je spíše umírněný, zdejší ženy preferují honosnější (okázalejší) oděvy.

Při vstupu do pravoslavného kostela je nutné mít odpovídající oblečení, zakrývající prakticky celý povrch těla (tedy žádné kraťasy, trička s krátkými rukávy apod.), ženy si navíc musí zakrýt hlavu šátkem.



4.6 Státní svátky

Státní svátky a významné dny v roce 2023:

- 1. ledna – Nový rok
- 7- 8. ledna – pravoslavné vánoce
- 8. března – Mezinárodní Den Žen
- 5. a 6. května – pravoslavné velikonoce
- 12. a 13. května - svátek zesnulých
- 1. května – Svátek práce
- 9. května – Den vítězství
- 27. srpna – Den nezávislosti
- 31. srpna – Den jazyka 1
- 14. října – Den Kišiněva

Moldavané slaví jak prosincové vánoce, tak pravoslavné v lednu, převážně první dva týdny ledna nejsou vhodné pro pracovní cesty, prakticky vše je uzavřeno a je doba dovolených. Vánoční trhy jsou organizovány v centru města a u stánků lze koupit jak suvenýry, tak místní výrobky (med, upomínkové předměty, alkoholické nápoje atd.). Velkým svátkem jsou také pravoslavné velikonoce, kdy se do Moldavska vrací na prázdniny a dovolené mnoho občanů, kteří žijí a vydělávají za hranicemi. Ti přivážejí a vyměňují hotovost, v té době dochází tedy ke značnému kolísání kurzu. Říjnová oslava Dne Kišiněva je časově propojena s vrcholem sezóny sběru vína a je již tradičně propojena s ochutnávkami vína. První víkend v říjnu probíhá na hlavním náměstí v Kišiněvě „Svátek vína“, jsou organizovány trhy, na kterých se představují hlavní producenti a obchodníci s vínem. Na lístek v ceně 200 MDL (cca 230 Kč) lze ochutnávat u všech stánků.



5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)



5.1 Vstup na trh

České zboží, které již na moldavský trh proniklo (osobní automobily, zařízení pro energetiku, některé chemické výrobky, ale i některé potravinářské výrobky, nádobí, sportovní vybavení, atd.) má na trhu dobrý zvuk. Větší prosazení českých výrobků nicméně vyžaduje aktivnější přítomnost na tuzemském trhu. Obecně však platí, že kupní síla obyvatelstva zůstává i nadále spíše nízká.

Distribuční a prodejní kanály se liší v závislosti na druhu prodávané komodity či služby. Systém velkoobchodů se postupně rozvíjí, distribuce zboží ve větších městech je realizována v síti maloobchodů (drobné potravinářské a spotřební zboží) nebo přímo konečným zákazníkům (strojírenské zařízení, výrobní materiály, veškeré větší celky). Poměrně velká část obyvatelstva stále upřednostňuje nákup zboží na tržištích.

Prostor pro větší české dodávky je v participaci na investicích, zejména projektech infrastruktury nebo na rozvojových programech – biopalivo, bioenergetika, malá a střední vodohospodářská zařízení, teplárenství, zavlažovací systémy, dodávky pro zemědělství a potravinářský průmysl, modernizace silniční a dopravní infrastruktury apod. Všechny větší a finančně nákladnější projekty infrastruktury financují mezinárodní donoři (EBRD, EIB, EU, Světová banka), kteří příslušné informace zveřejňují na svých webových stránkách.

Obchodní režim mezi ČR a MD je upraven v rámci vztahů s EU tzv. AA/DCFTA, která byla ratifikována a nabyla účinnosti v červenci 2016 (samotná AA/DCFTA byla podepsána v září 2014). Moldavsko v této souvislosti přijalo a i nadále přijímá opatření, která mají obchod se zeměmi EU značně zjednodušit. Patří sem mimo jiné i možnost elektronického zpracování dokumentů pro vývoz i dovoz. Podrobnější informace lze získat na stránkách moldavského celního úřadu www.customs.gov.md.

Oficiálním specializovaným zdrojem všech postupů a dokumentů požadovaných pro dovoz, vývoz a tranzit je Portál obchodních informací Moldavska. Portál je určen pro národní a mezinárodní obchodní komunitu www.trade.gov.md.

Shrnující informace o podmínkách exportu je dostupná na webových stránkách Public Service Agency, Authorization and Certification Section: [Control of strategic goods \(gov.md\)](http://www.gov.md). Elektronické podání žádosti o vývozní povolení je dostupné na Portálu veřejných služeb [vývozní povolení](http://www.gov.md).

Moldavsko je členem WTO od 26. 7. 2001. Moldavsko se zapojilo do celního programu EU, což povede k získání dalších kapacit a znalostí pro proces rozšíření. Moldavsko a EU podepsaly programy vzájemného uznávání oprávněných hospodářských subjektů, což usnadňuje obchod a zajišťuje bezpečnost pro obě strany.

Od 1. ledna 2024 vstoupil v platnost nový celní kodex, jehož cílem je sjednotit a harmonizovat vnitrostátní celní předpisy s předpisy EU. Celní kodex č. 95/2021 nahrazuje celní kodex č. 1149/2000, zákon o celním sazebníku a zákon o postupu při dovozu a vyskladnění zboží z území Moldavska fyzickými osobami. V důsledku toho se vybírá clo na základě zákona č. 172/2014 o schválení kombinované nomenklatury zboží. Nová celní legislativa sladěná s evropským acquis poskytne hospodářským subjektům více možností, digitalizované služby a méně byrokracie. Nový celní kodex MD zavádí také dovozní cla pro dovozce z Podněstří.

Celní správa Moldavska vytvořila a spravuje Informační místo zahraničního obchodu, jedná se o národní informační nástroj pro hospodářské subjekty zapojené do mezinárodního obchodu a pro další instituce. Informační místo zahraničního obchodu poskytuje informace o celních předpisech, režimech a celních destinacích, prohlášení o zboží, jeho klasifikace a původ, přípustné doklady, pravidla pro překračování hranic zboží a dopravních prostředků, atd. S dotazy na celní režim je možné obracet se na Call centrum Celní služby na telefonní číslo: +373 22 788 888, email: callcenter@customs.gov.md.

V souladu s AA se Moldavská republika zavázala přijmout nezbytná opatření k postupnému zajištění souladu s EU, pokud jde o technické předpisy, normy, metrologii, akreditaci, posuzování shody, vhodné systémy a systémy dozoru nad trhem s cílem zajistit odstranění technických překážek obchodu mezi stranami. V rámci implementace DCFTA byly pro MD stanoveny kvóty pro vývoz vybrané zemědělské produkce. S uplatněním autonomních obchodních opatření od července 2022 EU jednostranně poskytla dodatečné celní kvóty na řadu zemědělských produktů na 12 měsíců a v červenci 2023 bylo toto opatření prodlouženo, aby se odstranila všechna zbývající cla podle DCFTA na další rok. MD má při dovozu zemědělské produkce z EU možnost uplatňovat přechodné období a chránit svůj trh (celní sazby). Na vývoz/dovoz průmyslových výrobků z/do EU omezení nejsou uplatňována již na základě předchozích autonomních obchodních preferencí.

Pro orientaci v moldavském podnikatelském prostředí je možné využít služeb právních a účetních firem. V Moldavsku má své pobočky několik významných západních poradenských firem. Kvalitní služby mohou poskytovat také místní právní firmy.



5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zákon č. 220-XVI z 9. 10. 2007 upravuje hlavní souvislosti se zakládáním a registrací právnických osob a osob samostatně výdělečně činných. České firmy mohou vstoupit na trh prostřednictvím partnerství s moldavskými protějšky nebo provozováním společností ve stoprocentním zahraničním vlastnictví. Registrace společností se zahraničním kapitálem se provádí prostřednictvím Agentury pro veřejné služby, ředitelství pro státní registraci. Na následujícím odkazu jsou uvedeny formální požadavky a seznam potřebných dokumentů: www.asp.gov.md.

Dle obecně dostupných informací by proces registrace společnosti měl být pro moldavské občany mnohem jednodušší, než tomu bylo v minulosti. U společností se zahraničním kapitálem je nutné dodat další dokumenty, tj. kromě žádosti a potvrzení o úhradě registračního poplatku také potvrzení/výpis z obchodního rejstříku země původu a výpis z rejstříku trestů. Všechny dokumenty musí být předloženy ve „státním“ jazyce (tj. v rumunštině) a autorizovány v souladu s právními předpisy země. Ekonomický agent (právnická osoba nebo jednotlivec podnikatel) by měl být registrován jako subjekt vnější ekonomické aktivity u Celní služby.

Další užitečné informace pro hospodářskou činnost v Moldavské republice lze nalézt na stránkách www.gov.md (internetové stránky ministerstev a dalších státních institucí), www.legis.md (zákony), www.oda.md, www.chamber.md (obchodní komora), www.fisc.md (daňový systém). Portál veřejných služeb nabízí širokou škálu služeb v elektronickém formátu v různých oblastech www.servicii.gov.md.

Podnikům se zahraniční majetkovou účastí je nabízena řada investičních pobídek. Další zvýhodnění jsou poskytována společnostem, které se rozhodnou působit v některé ze svobodných ekonomických nebo průmyslových zón či IT parku. Informace o podmínkách pro investování může poskytnout Moldavská agentura na podporu investic www.invest.gov.md.

Zákon umožňuje investice ve všech odvětvích hospodářství, zatímco některé činnosti vyžadují obchodní licenci. Národní strategie pro podporu investic a podporu vývozu určuje sedm prioritních odvětví pro podporu investic a exportu: zemědělství a potravinářství, automobilový průmysl, obchodní služby, jako je outsourcing podnikových procesů (BPO), oděv a obuv, elektronika, informační a komunikační technologie (ICT) a strojí. ZÚ nemá informace o fungování česko-moldavských joint ventures. V minulosti bylo z moldavské strany nabízeno společné podnikání v některých oblastech jako například v zemědělském sektoru a v navazujícím zpracovatelském průmyslu, informačních a komunikačních technologiích, ve stavebnictví a infrastruktuře.



5.3 Marketing a komunikace

Moldavsko přijalo v roce 1997 zákon o reklamě, který stanoví normy a pravidla pro reklamu. Ve velké míře jsou využívány všechny formy médií (televize, noviny, časopisy, rozhlas, venkovní billboardy a internet). Studie však ukazují, že televize a internet jsou nejaktivněji využívanými médii pro reklamu, přičemž stará média, jako je rozhlas nebo tištěná média, zůstávají v pozadí. V Kišiněvě má své zastoupení několik mezinárodních reklamních agentur, včetně Ogilvy a Publicis Media. Moldavsko zakazuje zahraničním kanálům, které jsou reprízovány prostřednictvím kabelových sítí, vysílat místní reklamu.

Mezi hlavní média v Moldavsku patří televizní stanice Moldavsko 1, Jurnal TV, Pro TV a TV8, dále online media Point.md, Stiri.md, Unimedia.md a ProTV.md. Komunikační kanály se neliší od těch, používaných v ČR (X, Instagram, FB, rozhlas, web a billboardy).

Národní veletrhy a výstavy jsou i nadále účinným způsobem, jak představit výrobky místním kupujícím. MoldExpo je hlavním místem konání největších veletrhů pořádaných v Moldavsku.

Informační materiály doporučujeme pro zdejší teritorium připravovat v rumunštině a/nebo v ruštině (běžně bývají připravovány v obou jazykových mutacích). V souvislosti se zvyšujícím se vývozem do EU lze stále více komunikovat i v angličtině.

Platí omezení reklamy na konzumaci alkoholu, například zákaz vysílání mezi 7 až 22 hodinou na televizních kanálech, ale i další omezení ohledně obsahu a umístění v tištěných médiích. Reklama na tabákové výrobky je zakázána. Reklama na léky, zdravotnické potřeby a prostředky je možná pouze s povolením specializovaného orgánu veřejné správy v oblasti zdravotní péče. Omezení platí i na reklamu zbraní, výzbroje a vojenské techniky, a dále na provoz kasin a herních automatů.

Roste i využívání přímého marketingu, tradiční kanály přímého marketingu, jako jsou katalogy a běžná pošta, se používají spolu s digitálním marketingem prostřednictvím platform sociálních médií, mobilních aplikací a e-mailových zpráv pro stávající nebo potenciální zákazníky.



5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V roce 2017 bylo podepsáno Memorandum o porozumění o dvoustranné spolupráci mezi Státní agenturou pro duševní vlastnictví (AGEPI) a Úřadem pro duševní vlastnictví EU (EUIPO) o rozšíření spolupráce v oblasti duševního vlastnictví. Moldavsko je členem WTO od 26. července 2001. Moldavsko je členem WIPO, je členem 25 mezinárodních dohod WIPO a je signatářem Dohody o TRIPS z července 2001. Moldavské závazky v oblasti zajištění ochrany duševního vlastnictví, včetně mechanismů vymáhání, jsou také součástí AA/DCFTA.

V souladu s těmito dohodami byla přizpůsobena domácí legislativa a byla zřízena všechna potřebná dohledová místa, včetně Vládní agentury pro ochranu intelektuálního vlastnictví – State Agency on Intellectual Property (AGEPI) www.agepi.md. Zákon o autorském právu a právech s ním souvisejících, který je v zásadě sladěn s právem EU v oblasti autorského práva, byl novelizován za účelem jeho dalšího sladění s *acquis* EU a vstoupil v platnost v říjnu 2022. Národní právní rámec zahrnuje dále zákony na ochranu patentů, ochranných známek, průmyslových vzorů a geografických označení.

Právní rámec je tedy do značné míry sladěn se směrnicí EU o vymáhání práv duševního vlastnictví, ale praxi je ochrana duševního vlastnictví dosti problematická a systém kontroly není implementován. Při řešení sporů o duševní vlastnictví může být soudní systém pomalý, a ne úplně efektivní. Úroveň povědomí veřejnosti o důležitosti duševního vlastnictví je také poměrně nízká. Moldavsko se potýká s problémy, jako je padělání, porušování práv na internetu a nedostatečné prosazování práva. V Moldavsku je velmi rozšířený prodej levných pirátských kopií snad všech druhů zboží, a to převážně na trznicích.

Za účelem ochrany autorských práv v Moldavsku je nutné podat žádost o registraci předmětu autorského práva nebo práv s ním souvisejících. Žádost se podává společnosti AGEPI, je možné podat žádost online <https://eservicii.agepi.gov.md/ro/user/register>.



5.5 Trh veřejných zakázek

Tvorba a podpora politiky zadávání veřejných zakázek je jednou ze základních funkcí Ministerstva financí. Zadávání veřejných zakázek se řídí především zákonem č. 131 ze dne 3. července 2015, ale uplatňují se i další legislativní a normativní akty. Za vypracování a propagaci legislativního a regulačního rámce pro zadávání veřejných zakázek je na Ministerstvu financí odpovědný Útvar pro politiku zadávání veřejných zakázek. Agentura pro veřejné zakázky je specializovaným orgánem podřízeným Ministerstvu financí, který zajišťuje provádění politiky zadávání veřejných zakázek.

Nákup zboží a služeb je tedy v Moldavsku centrálně spravován Agenturou pro veřejné zakázky, která příslušné informace zveřejňuje na svých webových stránkách www.tender.gov.md. Agentura nicméně zpracovává pouze zakázky, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu.

Přehled veřejných i soukromých výběrových řízení na nákup zboží a služeb je k dispozici na webových stránkách www.achizitii.md. Pokud je nákup zboží a služeb realizován místním subjektem a jeho hodnota překročí 200 000 MDL bez DPH, je zveřejnění na této webové stránce povinné. Pro použití stránek je nutná registrace, detailní informace o pravidlech používání stránek je k dispozici v rumunštině a v ruštině zde www.support.achizitii.md.

Projekty financované mezinárodními institucemi (EBRD, EIB, Světové banky) jsou zpravidla realizovány separátně v souladu s požadavky konkrétní instituce. Doporučuje se proto pravidelně sledovat stránky těchto organizací.



5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební podmínky a doba splatnosti faktur nejsou v zásadě výrazně odlišné od našich, při započítání vztahu je obvyklé platit předem a po určité době se přejde na jiný způsob placení. Sporům se doporučuje předcházet maximálně přesnou smlouvou a zajištěním vhodných platebních podmínek. Pod Obchodní a průmyslovou komorou Moldavské republiky funguje Mezinárodní obchodní arbitrážní soud, kde je možné řešit spory www.arbitraj.chmaber.md.

Základními prvky národního platebního systému Moldavska jsou automatizovaný mezibankovní platební systém, systémy vypořádání obchodů s cennými papíry, platební nástroje a systémy elektronického bankovníctví. Jedním z hlavních prvků platebního systému jsou bezhotovostní platební nástroje, v Moldavsku se používají tyto platební nástroje: platební karty, úhrady a inkasa.

Mezinárodní partneři dlouhodobě považují za největší problém MD značnou korupci, která se týká také místní justice. Reforma justice a obecné zlepšování podnikatelského prostředí, včetně větší transparentnosti ze strany státních orgánů, zůstávají v centru pozornosti mezinárodních partnerů. Existují případy, kdy soudy při řešení sporů se zahraničními subjekty, upřednostňovaly moldavské subjekty. Moldavsko zatím nefigurovalo v žádném sporu registrovaném WTO.



5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Moldavsko s platností od 1. 1. 2007 zrušilo pro občany ČR vízovou povinnost. Občané ČR můžou vstoupit a pobývat v MD bez víz max. po dobu 90 dnů v průběhu 6 měsíců od data prvního vstupu. Nutný je platný cestovní doklad, jehož platnost musí nejméně o 3 měsíce překračovat datum plánovaného konce pobytu v Moldavsku. Od července 2015 je do Moldavska možné na krátkodobé pobyty za účelem turistiky cestovat i na občanský průkaz, který musí disponovat biometrickými údaji nebo být ve formátu ID1/ID2 a obsahovat strojově čitelnou zónu, viz také www.mzv.cz/chisinau.

Moldavsko provádí na hraničních přechodech automatickou registraci o místě a pobytu cizinců do státního registru. Cizinci, kteří překročí hranici v tzv. Podněstří, nejsou migračními orgány zaneseni do evidence cizinců, a nastává jim povinnost zaregistrovat se do 72 hodin od vstupu na území Moldavska na pobočkách Úřadu pro migraci a azyl.

Při vjezdu do Moldavska vlastním vozidlem je na celním úřadě nutné uhradit silniční poplatek (vinětu). Řidič, který při vstupu do Moldavska uvedený poplatek nezaplatí, bude při výjezdu ze země, případně při kontrole na území, vyzván k zaplacení pokuty. Pro cesty do Moldavska motorovým vozidlem, které není registrováno na jméno provozovatele, je nutné disponovat úředně ověřenou plnou mocí s povolením k provozování vozidla. Max. povolená rychlost v obcích je 50 km/hod., mimo obec je to 90 km/hod.

V případě leteckého spojení je nejsnazší cestou z letiště do Kišiněva taxi, které stojí přibližně 10 EUR. Veřejná doprava v Kišiněvě funguje prostřednictvím trolejbusů, autobusů a minibusů, metro v Kišiněvě není. Ubytování v Kišiněvě je možné v hotelech různé úrovně, problémem může být najít vhodné ubytování v menších městech. Platba kartou je v Kišiněvě možná téměř všude. V Moldavsku je problémem nedostatek a kvalita vody, není doporučeno pít vody z vodovodu, a to ani v Kišiněvě.

Do Moldavska je možné dovézt a vyvézt bez písemného prohlášení finanční hotovost ve výši do 10 000 EUR nebo ekvivalent v jiné měně na osobu. Vývoz na základě písemného oznámení je omezen do výše 50 000 EUR, částky převyšující 50 000 EUR mohou být převáděny pouze bezhotovostně. Jednotlivci jsou osvobozeni od placení cel na zboží, jehož celní hodnota nepřesahuje 300 EUR v případě pozemní dopravy, nebo 430 EUR v případě letecké, a které není určeno k obchodním účelům.



5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pracovní povolení pro zahraniční občany a osoby bez státní příslušnosti platná maximálně 90 dní vydává Národní agentury pro zaměstnanost Ministerstva práce a sociální ochrany Moldavska. Cizinci, kteří chtějí v Moldavsku pracovat déle, než 90 dní musí získat povolení od Úřadu pro migraci a azyl Ministerstva vnitra Moldavska. Podmínky pobytu na území MD za účelem zaměstnání jsou přehledně uvedeny na stránkách moldavského Ministerstva zahraničních věcí a evropské integrace. Podrobnější informace by mělo poskytnout rovněž Velvyslanectví Moldavské republiky v Praze.

V roce 2021 si vláda dala za cíl zjednodušit postup zaměstnávání cizinců v Moldavsku, za tímto účelem bylo přijato několik změn zákona. Nejdůležitější změny stávající legislativy spočívají ve zjednodušení procedury, kterou zaměstnavatelé prokazují ubytování cizince a odstranění požadavku na proplácení alespoň průměrné mzdy. Průměrná měsíční mzda je v roce 2024 13 700 MDL (18 262 Kč) brutto, 10 970 MDL (14 623 Kč) netto. Minimální mzda v roce 2024 je 5 000 MDL (6 665 Kč) brutto, 4 004 MDL (5 337 Kč) netto. Podle čl. 12 zákona č. 847/2002 je minimální mzda každoročně přehodnocována vládou.

Příspěvky do rozpočtu sociálního zabezpečení jsou povinné. Počínaje 1. lednem 2022 musí zaměstnavatelé platit do fondu sociálního zabezpečení příspěvky na sociální zabezpečení ve výši 24 % z hrubé mzdy zaměstnanců a dalších odměn, až na výjimky podle různých kategorií, u kterých jsou odvody stanoveny od 24 % do 39 %. Legislativa stanoví roční fixní příspěvek na sociální zabezpečení pro ostatní kategorie daňových poplatníků ve výši schválené pro každý rok. Moldavsko má s ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení.

Počínaje 1. lednem 2021 je povinný příspěvek na zdravotní pojištění, počítaný jako procento z mezd a dalších odměn, stanoven na 9 % a je plně hrazen zaměstnanci. Legislativa rovněž stanoví roční pevnou částku příspěvku na zdravotní pojištění placenou jinými kategoriemi daňových poplatníků ve výši schválené pro každý rok.

U cizích státních příslušníků a osob bez státní příslušnosti zaměstnaných na základě pracovních dohod v Moldavsku se příspěvky na zdravotní pojištění počítají podobně jako u moldavských občanů. Pokud místní pracovní smlouva neexistuje, mohou se zahraniční občané rozhodnout pro volitelné zdravotní pojištění od soukromého poskytovatele.

Při cestách do teritoria se doporučuje sjednat cestovní zdravotní pojištění a současně být připraven hradit ošetření v hotovosti. Běžné platební karty jsou akceptovány ve většině soukromých zdravotnických zařízení a v lékárnách. V hlavním městě Kišiněvě existuje několik soukromých zdravotních zařízení, např. nemocnice Medpark www.medpark.md, německé diagnostické centrum Siemens, Galaxia, Terramed, Novamed a další.



5.9 Veletrhy a akce

Nejvýznamnější veletrhy jsou organizovány v prostorách MOLDEXPO v Kišiněvě. K těm největším patří mezinárodní zemědělský a potravinářský veletrh MOLDAGRO, MOLDAGROTECH. Další významné veletrhy jsou v oboru stavebnictví – MOLDCONSTRUCT a v oblasti vodního hospodářství, spotřebního zboží, potravinářství – FOOD-DRINKS, FOOD TECHNOLOGY, PACKAGING.DEPO. Mezi další zajímavé veletrhy patří veletrh v oblasti turistiky, kreativity a inovace, veletrh moldavských výrobků, apod. Je třeba poznamenat, že charakter veletrhů se za posledních několik let změnil od čistě moldavského na více mezinárodní. Účast zahraničních partnerů závisí na aktivitě té které země v daném oboru, častými účastníky jsou například Turecko a Rumunsko a Azerbajdžán. Velikost a význam výstav a veletrhů organizovaných v MD však nelze srovnávat s podobnými zavedenými akcemi v Evropě či jinde ve světě. Aktuální seznam veletrhů a výstav pro běžný rok (20 – 30 výstav), včetně podmínek a poplatků pro účast bývá zveřejňován na webových stránkách kišiněvského výstaviště – společnosti MOLDEXPO – www.moldexpo.md.

Výstaviště MOLDEXPO sloužilo v době pandemie COVID-19 jako zdravotnické zařízení a v roce 2022 sloužilo jako centrum pro ubytování uprchlíků z Ukrajiny. Nyní je provoz obnoven a veletrhy probíhají.



6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)



6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Moldavské republice

Embassy of the Czech Republic to the Republic of Moldova

Bulevard Ștefan cel Mare și Sfânt 73/1, et.6, (Centrul Național de Afaceri -NBC), MD-2001, Chisinau

E-mail: chisinau@mzv.gov.cz

Web: www.mzv.cz/chisinau

Tel.: (+373 22) 20 99 42

Tel. konzulární úsek: (+373 22) 20 99 33

Fax: (+373 22) 29 64 37

Fax konzulární úsek: (+ 373 22) 20 99 44

Pracovní doba zastupitelského úřadu: pondělí až pátek 8.00 – 16.30.

Úřední hodiny konzulárního úseku: pondělí, středa, čtvrtek 8.00 – 12.00, 13.00 – 16.00, úterý 8.00 - 12.00 (mimo státních svátků a dnů pracovního volna).

Spojení veřejnou dopravou: autobusy č. 30, 18, 65, 165, trolejbusy č. 4,30,31.

Honorární konzulát ČR v Balti

Honorary Consulate of the Czech Republic in Balti

str. Mihai Viteazul 6, MD-3100, Balti

Tel.: +373 231 22 540

E-mail: balti@honorary.mzv.cz

Konzulární působnost: Ungheni, Calarasi, Orhei, Rezina, Soldanesti, Balti, Singerei, Falesti, Glodeni, Floresti, Soroca, Drochia, Riscani, Edinet, Donduseni, Ocnita, Briceni.



6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Pohotovost v Kišiněvě (Institutul de Medicina Urgenta) (+373 22) 250761

Zprovozněna byla jednotná nouzová linka 112

Taxi 14006, 14100, 14222, 14441, 14448, 14499, 14545 a další. Jízdné je výrazně (několikanásobně) levnější než v ČR. S výjimkou letiště, železničního a autobusových nádraží prakticky neexistují stálá stanoviště taxislužeb. Taxi je tak potřeba téměř vždy telefonicky objednat. Dobře fungují aplikace pro mobilní telefony: itaxi, teleport, letz.

TRANZY - mobilní aplikace pro cestující veřejnou dopravou v Kišiněvě

Informace o telefonech a adresách 1188, 1189 (placená služba 0,40 Lei).



6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Parliament of the Republic of Moldova – www.parlament.md

Government of the Republic of Moldova – www.gov.md

Presidency of the Republic of Moldova – www.presidente.md/eng

Ministry of Foreign Affairs – www.mfa.gov.md

Ministry of Ministry of Economic Development and Digitalization – www.mded.gov.md/

Ministry of Agriculture and Food Industry - www.maia.gov.md

Ministry of Environment - www.mediu.gov.md

Ministry of Finance – www.mf.gov.md

Ministry of Infrastructure and Regional Development – www.midr.gov.md

Ministry of Energy – www.energie.gov.md

Ministry of Education and Research – www.mec.gov.md

Ministry of Culture - www.mc.gov.md

Ministry of Health – www.ms.gov.md

Ministry of Labour and Social Protection -www.social.gov.md

Ministry of Justice – www.justice.gov.md

Ministry of Internal Affairs – www.mai.gov.md

Ministry of Defence – www.army.md

Chamber of Commerce and Industry – <https://chamber.md>

Chamber of Commerce and Industry of Pridnestrovie - www.tiraspol.ru

Moldova Investment and Promotion Agency – www.invest.gov.md

National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova – www.statistica.md

National Bank of Moldova – www.bnm.md

Foreign Investors Association – www.fia.md

Database of Moldovan Companies – www.yp.md

State News Agency Moldpres – www.moldpres.md

Informační agentura INFOTAG – www.infotag.md

Informační agentura IPN – www.ipn.md